

Boom Juridische uitgevers
Postbus 85576
2508 CG Den Haag
T (070) 330 70 33
F (070) 330 70 30
E info@bjv.nl
I www.bju.nl

EstateTip

Review

Afl. 2015-31

14 oktober 2015

Boedels en onrechtmatige uitlatingen Moet de pastoor zwijgen?

Vandaag aandacht voor een uitspraak van jongstleden 7 oktober van de Rechtbank Oost-Brabant (ECLI:NL:RBOBR:2015:5801). De nieuwsgierigheid werd gewekt door de inhoudsindicatie: 'Geschil over erfenis tussen familie en pastoor. Spreekverbod voor pastoor afgewezen, omdat niet is gebleken dat deze zich onrechtmatig heeft uitgelaten of wil gaan uitlaten.' Wat was hier allemaal aan de hand?

Het is algemeen bekend dat de gemoederen bij de afwikkeling van een nalatenschap hoog kunnen oplopen. Binnen de aan deelgenoten door de '*redelijkheid en billijkheid*' gestelde grenzen (art. 3:196 lid 3 i.v.m. art. 6:2 BW), horen het over en weer maken van verwijten en enkele 'krachttermen' er zo bezien in zekere zin een beetje bij. Dat er een moment komt waarop een uitlating van de ene deelgenoot onrechtmatig kan worden jegens een andere deelgenoot of een bij de afwikkeling betrokken deskundige, is ook goed denkbaar.

Ook de (extra) impact die uitlatingen op *sociale media* ter zake kunnen hebben, spreekt voor zich. Een boos 'tweetje', Facebookcommentaar of andere publicatie via internet is snel gemaakt en door 'jan en alleman' te lezen. Daarmee is dan ook meteen de relevantie van de onderhavige materie voor de boedelpraktijk duidelijk: zijn er momenten dat men er verstandig aan doet de bij de afwikkeling betrokken personen erop te wijzen dat de grenzen van het betamelijke (dreigen te) worden overschreden? Het is een feit dat het er op het internet 'hard' aan toegaat, maar geldt voor 'deelgenoten' een strakkere norm dan die van het 'wilde westen'?

Een 'fraai' voorbeeld van een casus waarin uitlatingen op internet onrechtmatig bleken te zijn, is de zaak die in 2008 speelde bij de Rechtbank Arnhem (ECLI:NL:RBARN:2008:BD5948) en waarin een van de erfgenamen via internet een zwartboek publiceerde rond de gang van zaken bij de afwikkeling van een nalatenschap. In die zaak oordeelde de voorzieningenrechter:

'Gedaagde heeft *de naam van eiser in diskrediet* gebracht door het uiten van beschuldigingen die, *zelfs indien deze op zichzelf juist zouden zijn* – hetgeen door eiser is betwist – inbreuk maken op de persoonlijke levenssfeer van eiser. De uitlatingen van gedaagde betreffen immers niet slechts een aan eiser gerichte e-mail betreft maar zijn op *een in principe voor iedereen toegankelijke website zijn gepubliceerd*, [...] Hieruit en uit de inhoud van de e-mail van gedaagde aan eiser [...] valt af te leiden dat gedaagde met de publicatie *beoogde eiser [...] te schaden*. Gedaagde heeft ook niet betwist dat dat zo is, hij heeft slechts betoogd dat hij wil dat eiser onder druk van de publiciteit instemt met een regeling die voor hem aanvaardbaar is.' (Curs. FH)

Het is goed om te lezen dat zelfs als de ‘geuite beschuldigingen juist zouden zijn’ sprake kan zijn van onrechtmatigheid. Gezegden als ‘niet alles aan de grote klok hangen’ en ‘de vuile was binnen houden’ hebben kennelijk (en ook op internet) nog steeds hun waarde.

Gewapend met deze kennis en wetenschap keren we terug naar de casus van de ‘sprekende pastoor’. De feiten voor zover kenbaar uit de uitspraak zelf zijn schaars. Kort enkele (mede) buiten die uitspraak om achterhaalde feiten. De ‘bron’ van het conflict betreft de nalatenschap van een 82 jaar oude kinderloze weduwe. De nabestaanden verwijten de pastoor dat deze zijn positie bij de diepgelovige vrouw uit zijn parochie misbruikt heeft om zichzelf te verrijken en vechten de geldigheid van de uiterste wil aan. De pastoor stelt dat hij het slachtoffer is van smaad en laster. Duidelijk is ook dat de hele zaak zich afspeelt in een (klein) dorpje waar – zo valt althans aan te nemen en ook uit de sfeer van de procedure af te leiden – ‘iedereen elkaar kent’. Algemeen bekend is dat in zo’n *kleine(re) gemeenschap zaken snel (erg) gevoelig* liggen en dat men er verstandig aan doet om ‘woorden’ zorgvuldig te wegen. Illustratief voor een en ander is de onderhavige procedure waarin het dit keer de nabestaanden zijn die zich onheus bejegend voelen. Zij verwijten de pastoor dat deze laatste hen zwart maakt door hen in het parochieblad ‘op één lijn te stellen met het kwaad’. Het is met name de volgende passage in het parochieblad die ‘kwaad bloed’ zet:

‘Nog steeds zijn dezelfde *duistere krachten*, die ten tijde van Jezus *werkzaam* waren, bezig. Ik zelf ervaar deze krachten ook in de laatste maanden, laster en smaad, valse getuigenverklaringen, het kwaad waar Jezus mee te maken had.’
(Curs. FH)

Kennelijk voelden de nabestaanden zich hierdoor aangesproken. Zij vorderen een voorlopige voorziening die de pastoor onder meer verbiedt mededelingen, toespelingen, uitlatingen of anderszins te doen in woord of geschrift over de nalatenschap en de afwikkeling daarvan.

De pastoor betwist in algemene zin dat hij onrechtmatige uitlatingen over de kwestie of over de nabestaanden heeft gedaan. Bovendien stelt hij dat de gewraakte passage uit het parochieblad in algemene bewoordingen aandacht besteedt aan een *geloofsmysterie*. Ook wijst de pastoor erop dat de namen van partijen niet zijn genoemd.

Het oordeel van de rechtbank:

‘3.3. [Er is geen plaats] voor een voorlopige voorziening als gevorderd omdat daarvoor een toereikende feitelijke grondslag ontbreekt. *Of de aangehaalde passage in het parochieblad betrekking heeft of zou kunnen hebben op [nabestaanden] is een kwestie van interpretatie.* De door [eiseressen] gestelde uitleg is in ieder geval *niet evident de meest voor de hand liggende*. Vaststaat in ieder geval dat de namen van [nabestaanden] niet worden genoemd. Naar het oordeel van de rechtbank kan derhalve op basis van de aangehaalde passage in ieder geval niet worden geconcludeerd dat [de pastoor] zich reeds onrechtmatig jegens [nabestaanden] heeft uitgelaten. Andere concrete voorbeelden van (beweerdelijk) onrechtmatige uitlatingen van [de pastoor] zijn gesteld noch gebleken. Dat geldt ook voor feiten of omstandigheden, waaruit zou kunnen worden afgeleid dat [de pastoor] zich in de toekomst - dat wil zeggen: gedurende het verdere verloop van het geding - op onrechtmatige wijze zou willen gaan uitlaten over de inhoud van dat geding dan wel over [eisers]. Reeds vanwege het aldus ontbreken van een toereikende feitelijke grondslag dient de gevorderde voorziening te worden afgewezen. [...]’ (Curs. en toev. FH)

Als we beide uitspraken combineren, zouden we met enige voorzichtigheid een tweetal uitgangspunten op het vlak van de 'onrechtmatige uitlating' kunnen afleiden. In de visie van de Rechtbank Arnhem kan het onder omstandigheden zo zijn dat ook de waarheid niet altijd (onbeperkt) gezegd kan worden. Rechtbank Oost-Brabant maakt duidelijk dat men ook weer niet 'overgevoelig' moet zijn. Tja, in de boedelpraktijk is en blijft het een kwestie van 'geven en nemen'. O ja, de (eind)uitspraak in de zaak schijnt aan het eind van dit jaar te volgen.

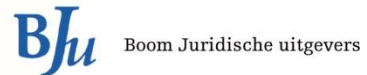
Mr. F.M.H. Hoens

Tot volgende week!

ScholsBurgerhartSchols

www.scholsburgerhartschols.nl

Boom Juridische uitgevers

www.bju.nl

© 2015 Boom Juridische uitgevers / ScholsBurgerhartSchols

Hoewel de uiterste zorg is besteed aan de inhoud van *EstateTip Review* aanvaarden de uitgever en de redactie geen aansprakelijkheid voor onvolledigheid of onjuistheid.